

Τετάρτη, 19 Μαρτίου 2014

## «Εξώστης» #2: Sad Sam Lucky, κριτική παρουσίαση της Έφης Καλογεροπούλου



Με αφορμή την παράσταση Sad Sam Lucky του Matija Ferlin από την Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση στα πλαίσια του Βαλκανικού φεστιβάλ TRANSITIONS I.BALKANS

### Έι, εσείς

Έι, εσείς, για δείτε εδώ: βρέχει στις στέγες της Λιουμπλιάνας  
και οι νοικοκυραίοι κλείνουν τις γκριζες κουρτίνες τους και  
κρύβουν τον ήλιο.

Καίγεται η Εντινόστ\* στην Τεργέστη.

Και ο Χριστός πηγαίνει στην Κοινωνία των Εθνών.

Όχι ο καλός και όμορφος Χριστός•

όχι αυτός με το ακάνθινο στεφάνι της αγάπης.

Εμφανίστηκε ένας Ψευδοχριστός στη Γενεύη.

Πώς είπατε; Βρέχει και στη Γενεύη;

Ο Χριστός περπάτησε δίπλα στους σκοτεινούς επαναστάτες.

Νάτος στον γκριζό δρόμο, στην άκρη!

Διώχνει Γραμματείς και Φαρισαίους.

Πυροβολεί και σκοτώνει.

Πυροβολεί και σκοτώνει.

Ω, εσύ, συνεσταλμένο πρόβατο του λευκού έθνους!

Τολμάς ν' αντικρίσεις τον εαυτό σου στο τζάμι;

\* Η πρώτη σλοβενική καθημερινή εφημερίδα που κυκλοφόρησε στην Τεργέστη, το 1876. Η έκδοσή της διακόπηκε βιαίως από το ιταλικό φασιστικό καθεστώς, το 1928.

Ο εξπρεσιονιστής ποιητής **Srečko Kosovel**, ο επονομαζόμενος «Ρεμπώ» του σλαβόφωνου κόσμου, γεννήθηκε το 1904 και πέθανε από μηνιγγίτιδα το 1926, σε ηλικία 22 ετών. Εγγραψε το πρώτο του ποίημα σε ηλικία 11 ετών.

Καταξιώθηκε τόσο για το ποιητικό του έργο όσο και για την παράλληλη δράση του ως εκδότης του περιοδικού Lera vida το 1922, της εφημερίδας Novi Kres (1923) και του περιοδικού Mladina (1925), το οποίο αποτέλεσε την κατεξοχήν πρωτοπόρα αριστερή έκδοση του σλαβόφωνου κόσμου.

Η ποίηση του περιέχει ιμπρεσιονιστικά, κονστρουκτιβιστικά και εξπρεσιονιστικά

σ τοιχεία.

Η παράσταση **Sad Sam Lucky** του χορευτή και χορογράφου Matija Ferlin παραγωγής 2012, ανήκει στο πλαίσιο του εν εξελίξει πρότζεκτ του Sad Sam (στα κροατικά σημαίνει «τόρα είμαι»), μιας σειράς ρομαντικών εννοιολογικών έργων, που ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2004 στο Άμστερνταμ, με το έργο Sad Sam Now I Am, και συνεχίστηκε με τις περφόρμανς Sad Sam Revisited (2004-6), Drugo za jedno (2007), Lucky between the mountains (2007), Sad Sam Almost 6 (2009), Nastup/ Onformance (2010), Samice (2011) και Sad Sam Lucky (2012).

Στο τελευταίο αυτό έργο του ο χορευτής Matija Ferlin, κινούμενος στα όρια μείξης σωματικού θεάτρου, περφόρμανς και χορού και αντλώντας έμπνευση από την ποίηση του Srećko Kosovel, μας αφηγείται με ρεαλιστικό, ωμό και κάποιες φορές σαρκαστικό τρόπο, το πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό αδιέξοδο της σημερινής Ευρώπης, της Ευρώπης της πείνας, της εξαθλίωσης, της απελπισίας, της μετανάστευσης και των εθνικιστικών εξάρσεων.



Μπαίνοντας στην όμορφη μικρή σκηνή της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών, μια έντονη μυρωδιά λιβανιού κυριαρχεί στο χώρο, ενώ ο χορευτής ακίνητος σε όρθια στάση, μας υποδέχεται σιωπηλά κοιτώντας μας.

Το πάτωμα της σκηνής λευκό, σαν ένα χαρτί γεμάτο από σημάδια-ίχνη μιας αινιγματικής από κάρβουνο γραφής.

Οι στίχοι του **Kosovel**, περιπλανήθηκαν δραματικά σε όλη τη σκηνή με μια ένταση που μόνον ένας χορευτής-περφόρμερ θα μπορούσε να σωματοποιήσει.

Το μοναδικό σκηνικό αντικείμενο, ένα τραπέζι –απομίμηση εκείνου που χρησιμοποιούσε ο Kosovel για να γράφει, έχει τον κυρίαρχο ρόλο σε όλη την παράσταση.

Ο **Matija Ferlin** “παλεύει” κυριολεκτικά και μεταφορικά μαζί του, το σέρνει στο πάτωμα, το αναποδογυρίζει, πηδά πάνω του, το χρησιμοποιεί σαν άλλο σώμα, χορεύει στην κυριολεξία μαζί του.

Η κίνηση του τραπέζιου παράγει ήχους που γίνονται η μουσική υπόκρουση μιάς τυραννικής μεταμορφωτικής διαδικασίας.

Στο δεύτερο μέρος της παράστασης υπήρξε αυτονόμηση από την ποίηση του Σλοβένου ποιητή και ο Matija Ferlin επιχείρησε να ξετυλίξει ένα δικό του αφηγηματικό νήμα εμβλαπτισμένο στην σύγχρονη πολιτική και κοινωνική συγκυρία.

Και στα δύο μέρη ο χορευτής-περφόρμερ χαρτογράφησε σωματικά ολόκληρη την γκάμα της συνειδητοποίησης ενός πνεύματος σε αγωνία, που πάσχει, ερευνά, εξεγείρεται, κραυγάζει, γεννά, φθείρεται, πεθαίνει.

Το πνεύμα έχει ανάγκη το σώμα, φωλιάζει στο σώμα, χρησιμοποιεί το σώμα, ξεσπάει στο σώμα.

Η σκηνή είναι άδεια και το πάτωμα φέρει ίχνη στάχτης.

Η σημειολογία προφανής, ο φωτισμός λευκός, γενικός.

Η μουσική του **Luka Princić** στο τέλος υπογραμμίζει την δυναμική της παράστασης και συνεχίζεται ακόμα κι όταν τα φώτα της σκηνής σβήνουν και ανάβουν ξανά πάνω στους θεατές αυτή τη φορά, θέλοντας να σηματοδοτήσουν την συν-ευθύνη αυτής της συνύπαρξης: κοινού και καλλιτέχνη.

### **Καταστροφή**

Ψέματα, ψέματα η Ευρώπη, ψέματα!  
Μόνο η καταστροφή μπορεί να την εξοντώσει!  
Μόνο η καταστροφή.  
Κοινοβούλια, Καθηδρικοί:  
ψέματα, ψέματα η Ευρώπη, ψέματα!  
Κι η αλληλεγγύη των λαών: ψέματα,  
ψέματα η Ευρώπη, ψέματα.

Καταστρέψτε! Καταστρέψτε  
τα μουσεία με τους Φαραώ, καταστρέψτε  
τους θρόνους των Καλλιτεχνών.  
Ψέματα, ψέματα, ψέματα.  
Ω, ο Καθηδρικός της Αγίας Σοφίας.\*  
Οι νεκροί θα σώσουν  
την Ευρώπη. Ω κάτωχοροι  
εσείς νεκροί, φρουροί της Ευρώπης.  
Ω ψέματα, ψέματα, ψέματα.

Καταστρέψτε, καταστρέψτε, καταστρέψτε!  
Εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν,  
κι ακόμη: ψέματα, ψέματα η Ευρώπη, ψέματα.  
Καταστρέψτε, καταστρέψτε, καταστρέψτε!

\* Μεγαλοπρεπής Καθηδρικός Ναός στο Κίεβο. Ανοικοδομήθηκε τον 11ο αιώνα μ.Χ.

Τα ποιήματα του **Srećko Kosovel**

σε μτφρ: Μιχάλη Παπαντωνόπουλου// **περιοδικό (Poetix τχ. 3, Άνοιξη 2010)**

Ο ανερχόμενος και ταλαντούχος χορευτής και χορογράφος, **Matija Ferlin** έχει ως βάση του την Κροατία, όπου από το 2004 δημιουργεί χοροθεατρικές παραστάσεις, αλλά και ταινίες μικρού μήκους, βίντεο-πρότζεκτ και εικαστικές εγκαταστάσεις. Η δουλειά του έχει παρουσιαστεί στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική, ενώ έχει κατά καιρούς συνεργαστεί με χορογράφους, σκηνοθέτες, εικαστικούς και δραματουργούς – μεταξύ άλλων, με τους Ivica Buljan, Christophe Chemin, Maja Delak, Luc Dunberry, Mauricio Ferlin, Ame Henderson, Aleksandra Janeva, Matea Koležnik, Keren Levi, Karsten Liske, Maria Ohman & Claudia de Serpa Soares, Paul Mpagi Sepuya, Sasha Waltz, David Zambrano και Jasna Žmak. Το 2012 έλαβε το βραβείο κοινού από το κροατικό site teatar.hr, με το οποίο αναγορεύτηκε «Χορογράφος της Χρονιάς».

**Συντελεστές της παράστασης:**

Χορογραφία και Ερμηνεία: **Matija Ferlin**

Δραματουργία: **Goran Ferčec**

Κείμενα: **Srečko Kosovel, Matija Ferlin**

Μουσική: **Luka Prinčič**

Σκηνικά: **Mauricio Ferlin**

Φωτισμοί: **Saša Fistrič**

Κοστούμια: **Matija Ferlin**

Design: **Tina Ivezić**

Visuals: **Christophe Chemin**

Φωτογραφία: **Danko Stjepanović, Nada Žgank**

Μεταφράσεις: **Katja Kosi, Daniela Bilić Rojnić**

Βοηθοί: **Ana Kovačević, Nina Janež**

Οργάνωση και Παραγωγή: Emanat

Συμπααραγωγή: Rencontres chorégraphiques internationales de Seine-Saint-Denis, Centre National de la Danse

Φιλοξενία και συμπαραγωγή: Zagreb dance center

Συνεργάτες: Bunker - The Old Power Station, Elektro Ljubljana, Festival of Dance and Non-verbal Theater, San Vincenti

Οικονομική υποστήριξη: Ministry of Education, Science, Culture and Sport of Republic Slovenia, Municipality of Ljubljana, Municipality of Pula

***Εφη Καλογεροπούλου***  
***θεατρολόγος***